

ELBA KRÁSKA TOSKÁNSKÝCH OSTROVŮ

ELBA JE JAKO UROZENÁ PANÍ STŘEDOMOŘSKÉHO KRÁLOVSTVÍ. NECHYBÍ JÍ OBLÉ KŘIVKY, OBLÉKÁ ŠATY SLUNCEM VYŠÍVANÉ A U NOHOU JÍ LEŽÍ SKUTEČNÉ DRAHOKAMY. MÍSTO MODRÉ KRVE JÍ V ŽILÁCH KOLUJE RUDÉ VÍNO. V JEJÍ SPOLEČNOSTI SE DÁ ZKRÁTKA DOCELA DOBŘE VYDRŽET.

Co je malé, to je hezké, říká se. A u Elby to platí tuplem. Samotný příjezd na ostrov je velkolepý, zvláště pak chytne-li odpolední trajekt jako my. Oranžové slunce zalije přístav Portoferraio a opře se do zdí starobylé citadely, což působí opravdu fenomenálně. Lepší přivítání si snad ani nedovedete představit! Stejně okouzující jsou majestátní pinie, které na klikatých cestách tvoří místy úplné tunely. Elba je maličký ostrov. Na délku má jen třicet kilometrů a na šířku dvacet. Zdálo by se, že se tu dá jen ležet u vody a lenořit, ale to je velký omyl. Tenhle kousek země, který proslavil Napoleon Bonaparte, skrývá mnoho překvapení i míst, která musíte prozkoumat.

Na ostrově sice letiště je, nicméně má spíše kapesní charakter a z Čech se sem vzduchem nedostanete. Nejčastěji se proto na Elbu jezdí autem. Parkuje se tu trochu natěsno, jak to Italové umí, ale zato z devadesáti procent zadarmo. Při dlouhodobějším pobytu to vaše peněženka velmi uvítá, protože vše ostatní je tu mnohem dražší než na pevnině. Pobřeží je velmi členité, takže Elba je ostrovem pláží. Najdete tu snad všechny jejich varianty, na které si vzpomenete, od dlouhých písčitých přes oblázkové až po úplně černé ze sopečného písku. Za mámivě zlatavý lesk těch posledních může velká koncentrace pyritu. Pokud chcete být téměř sami, je lepší zastavit na hlavní silnici, najít si cestu k moři, a získat tak i svůj klid na slunci.

POD ZEM NA KOLE

Elba je nejen rájem pro potápěče, ale také pro mineralogy nebo cyklisty. Pravidelně sem jezdil trénovat i šampion šampionů, slavný silniční závodník Fausto Coppi. Pokud se nechcete úplně zpotit, půjčte si elektrokolo a vyberte si jednu z pěti tras kolem mysu Capoliveri. Rodinám

s dětmi bude asi nejvíce vyhovovat trasa A dlouhá pouhých devatenáct kilometrů. My jsme se vydali kolem pobřeží na zcela unikátní místo, do kterého byste vůbec neřekli, že je pro ostrov tak typické. Do největšího dolu na železnou rudu v Evropě, Ginevro. Elba se totiž proslavila nejen svým vynikajícím vínem, na němž si pochutnával i sám papež, ale také těžbou železné rudy, žuly a nerostů. Jejich dobýváním se zde bavili už Etruskové.

Těžko říci, co je vzrušující více, jestli procházka dvacet čtyři metrů pod zemí, nebo jednotlivé příběhy horníků, se kterými se tu setkáte. Za prací sem kdysi chodili už čtrnáctiletí hoši, a to hodinu pěšky tam i zpět. Dodnes jsou zde perfektně zachovalé podzemní místnosti i předměty každodenní potřeby. Prohlédnout si tak můžete místnost, ve které horníci jedli, včetně vybavení, lampy a vozíků v blízkém tunelu. Ani ten největší násoska z vesnice neměl určitě takovou spotřebu vína na hlavu jako zdejší fachmani. Každý prý fasoval kolem pěti litrů na den, aby lépe čelil případné dehydrataci. V dole můžete volit ze dvou prohlídkových tras. Když si vyberete tu delší, uvidíte černou odtěženou díru, do které by se slavná milánská katedrála vešla jedenapůlkrát.

DO NAPOLEONOVY LOŽNICE A ZA VÍNEM V AMFORÁCH

Jednou z nejkontroverznějších osobností evropských dějin je bezesporu Napoleon Bonaparte. Elbané na něho však nedají dopustit a dodnes je jejich idolem. Strávil tu sice pouhých devět měsíců a dvacet jedna dní, ale co se reforem týče, neztratil ani minutu. Pilný byl jako včela. Aby se mu těch dvě stě kilometrů čtverečních lépe spravovalo, rozdělil je do deseti obvodů. Vybudoval infrastrukturu a postavil či zvelebil domy. Ostrovu dal jednotu, a to nejen faktickou, ale i symbolickou v podobě vlajky se třemi zlatými včelami na červeném pruhu. Jak bydlel a kde pracoval, zjistíte po návštěvě jedné ze dvou

Práce v dolech byla těžká, trochu ale připomínala party. Udržte krumpáč v ruce po pěti litrech vína, které tu havíři denně fasovali!

Práce v dolech byla těžká, trochu ale připomínala party. Udržte krumpáč v ruce po pěti litrech vína, které tu havíři denně fasovali!

MALEBNÁ PEVNOST

Hlavní městečko Elby Portoferraio sloužilo jako obranná výspa ostrova. Aby to člověk pochopil, nemusel být zrovna Napoleon. Dnes díky tomu citadela nabízí famózní výhledy z hradeb na moře i přístavní zátoku.

→ jeho rezidenci. Los by měl padnout určitě na Villu San Martino, která leží asi šest kilometrů od hlavního města a sloužila jeho soukromému životu a jako letní sídlo. Nejzajímavější je Místnost uzlu lásky zasvěcená jeho ženě Marii Luise a egyptská místnost zdobená hieroglyfy.

Elbské víno není potřeba dlouze představovat. To se chváří samo. Pouze na jihovýchodních svazích za zálivem Porto Azzurro však ochutnáte raritu, kterou nikde jinde na ostrově nenajdete. Okusíte, jak asi chutnalo víno starým Římanům před dvěma tisíci lety. Antonio Arrighi je totiž jediný, kdo vyrábí terakotové víno, tedy jiskrný mok, který zraje v amforách. Amfora nevytváří žádnou vůni a díky pórovitosti jílu umožňuje dobrou mikrooxidaci nezbytnou pro zrání vína. Máte-li mlsný jazýček, hledejte lahve, na jejíž etiketě bude stát Tresse amfora. Budete mít jistotu, že pijete cuvée z odrůd Sangiovet, Syrah a Sagrantino, které dlouho zrál v osmsetlitrových terakotových amforách. Z farmy Arrighi si můžete odvézt nejen tenhle červený skvost, ale také domácí olivový olej.

AŽ NA VRCHOLKY HOR A OKOLNÍ OSTROVY

Střechou toskánského souostroví je hora Monte Capanne. Sportovní šílenci se na ni z vesničky Marciana povětšinou vydávají pěšky, my jsme to ale do výšky 1019 metrů vzali svéráznou lanovkou. Nepředstavujte si žádnou uzavřenou kabinu nebo sedačku, která vás vyveze nahoru. Chcete-li se bez námahy dostat až na vrchol, vlezte si hezky do něčeho, co výrazně připomíná klec na papouška či na zlobivé děti. Je natřená nažluto, a i když máte zábradlí všude kolem sebe a pevně se držíte, při silnějším poryvu větru se v té výšce asi u každého dostaví smíšené pocity. Kromě toho, že se za osmnáct minut ocitnete na nejvyšším místě ostrova s fantastickou vyhlídkou, je tenhle kopeček zvláštní ještě jednou věcí. Za deštivých měsíců se jeho svahy krásně blýskají. Fialově po ametystech a zeleně po berylech. Bohaté podloží totiž obsahuje více než sto padesát druhů minerálů. Na východním konci ostrova zase leží Monte Calamita. Tato hora je ve skutečnosti jeden obrovský kus železa. Vyvíjí tak silné magnetické pole, že jím ruší kompasy připlouvajících lodí!

Kromě Elby do Toskánského souostroví patří i dalších šest pidi ostrůvků, které mají roztomilé přezdívků. My jsme navštívili tři z nich: Giglio,

1 Skály na východě Elby jsou plné železa, při styku s mořskou vodou to vytváří podivnou jako na Marsu. **2** Nepřehlédli jste se! Vlajka je v pořádku. Piráti kroužící kolem Elby nejsou z Karibiku, ale z Prahy! **3** Útesy svádějí k fotografiím jako z pohlednic, je tu však i dost písčiny pláže. **4** Pastelové fasády přístavu v Portoferraia jsou nádherné a místní taverny pohostinné. **5** Chcete na vrchol hory Monte Capanne? Do toho! Ale cestou se budete cítit jako papoušek v kleci. **6** Vinaři na Elbě nevyrobí jiskrný mok jen v sudech, ale i v amforách podobných těm z římských dob. **7** Napoleon své letní sídlo vystavěl v chladnější oblasti na úbočí hory San Martino.

Capraia a Pianosa. Pianosa je přírodní rezervace, a proto na ni může vstoupit pouhých dvě stě padesát návštěvníků denně. Právem se jí přezdívá ostrov duchů. O historické budovy se nikdo moc nestará, a ty proto melancholicky chátrají, což je velká škoda. Historickou chloubou místa jsou ruiny římské vily Agrippa, která patřila synovci císaře Augusta, jenž tu později našel smrt. Se smrtí se pojí i zdejší katakomby, pohřební prostory z raně křesťanské doby, které jsou veřejně přístupné a můžete je dokonale prozkoumat. Ovšem za nedotčenou přírodou Pianosa stojí poněkud drastická minulost. Ostrov se totiž na sto padesát let stal domovem vězňů s nejpřísnější ostrahou, a proto byl uzavřen. Díky tomu tu hnízdí vzácní ptáci a při troše štěstí tu spatříte i karety obecné.

Ačkoliv se Capraie říká divoký ostrov, nenajdete tu z toho, co by připomínalo bujarý život, vůbec nic. Žádné kluby ani auta, natožpak přečpané pláže s deštníky. Čeho je tu ale hodně, je klid. Od tří stovek místních obyvatel se žádné pozdvižení čekat nedá. Snad i koček je tu více než lidí. Jednu vesnici a přístav si prohlédnete za chvíli a pak už se můžete jen kochat přírodou. Pozoruhodné je, že z více než šesti set padesáti druhů rostlin jsou téměř tři procenta endemická, tedy taková, která se trvale vyskytují na místě původního vzniku. Podobně krásná příroda je na Gigliu. Tam, kde dříve pobíhaly převážně kozy, podle kterých získal ostrov svou přezdívku, stojí dnes živý přístav s restauracemi. Ostrůvku vévodí středověký hrad, uvnitř něhož najdete samostatné mini městečko s domečky nalepenými na hradby. Tenhle středomořský ráj nebylo ale vždy snadné ochránit před nezvanými hosty. Své by o tom mohla vyprávět kamenná věž Torre del Saraceno, která mnohokrát odvrátila útoky pirátů. Dodnes z toho má pošramocenou fasádu. ■

MŮŽE SE HODIT

- **Trajektový lístek** z Piombina do Portoferraia a zpět si koupíte na <https://www.ok-ferry.com>.
- **Půjčit kola** si můžete v půjčovně Rent Bike Capoliveri, Via Circonvallazione, 1.
- **Milé ubytování** kousek od moře najdete v The Pink Oleander House v přístavní vesničce Marciana Marina.
- **Skvělý supermarket** leží na začátku Portoferraia. Koupíte tu úplně všechno včetně čerstvých ryb na gril.
- **Ideální místo** na přespání na cestě na Elbu nebo z Elby je v některé z vesnic kolem Trentina.
- **Jízdenka na lanovku** na Monte Capanne stojí pro dospělé tam i zpět 18 eur a pro děti 8 eur.

ZAJÍMAVOSTI

- Na Elbě roste **endemický druh šafránu** – *Crocus ilvensis*.
- **Ostrov Pianosa a Capraia** mají úplně stejné jméno jako dva ostrovy v souostroví Tremiti ležícím severně od poloostrova Gargano.
- Elba na mapě připomíná **rybu**. Hlava směřuje ke Korsice a ocas k Toskánsku.
- Sloupy Pantheonu v **Římě** jsou vyrobeny ze žuly z Elby. Stejný kámen byl použitý také na stavbu katedrál v **Pise**.

